

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2023/067 van:

de heer XXXX, geboren op XXXX ten tijde van de klacht verblijvend in De Woenselse Poort op de afdeling Bijzondere Intensieve Zorg, en onderdeel van GGzE tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 7 augustus 2023 een klaagschrift, gedateerd 4 augustus 2023, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift tegen de beslissing van 27 juli 2023 om klager te onderzoeken aan lichaam en kleding waarbij hij ontkleed tegenover een groep medewerkers van de afdeling kwam te staan.

Klager heeft zich bij het formuleren van zijn klaagschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, Patiëntenvertrouwenspersoon. Bij de mondelinge behandeling van zijn klacht heeft klager zich laten bijstaan door mevrouw XXXX, Patiëntenvertrouwenspersoon, als plaatsvervanger van mevrouw XXXX.

De klachtencommissie ontving op 22 augustus een verweerschrift van mevrouw XXXX, verpleegkundig-specialist GGZ, en zorgverantwoordelijke van klager, hierna te noemen verweester.

Verweester heeft zich bij het formuleren van haar verweerschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, juriste van De Woenselse Poort.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op dinsdag 22 augustus 2023.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- de beslissing om klager te onderzoeken aan lichaam en kleding, waarbij hij volledig ontkleed tegenover een aantal medewerkers van de afdeling BIZ kwam te staan.

3. Bevoegdheid klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat voor het verlenen van verplichte zorg aan klager een zorgmachtiging is verleend op 11 juli 2023, geldend tot en met 11 juli 2024. In de zorgmachtiging zoals die aan klager is verleend, is opgenomen dat aan klager onder meer als verplichte zorg kan worden verleend: het beperken van bewegingsvrijheid, insluiten en onderzoek aan kleding en lichaam.

Klager klaagt, zo blijkt uit het klaagschrift over de beslissingen op grond van de artikelen 8:7 en 8:9 en 8:14 Wvggz om hem verplichte zorg te verlenen door hem te onderzoeken aan kleding en lichaam.

Op grond van artikel 10:3 onder e, f en j van de Wvggz kan klager over een beslissing over het verlenen van verplichte zorg en over de uitvoering van de zorgmachtiging of crisismaatregel en over het onderzoeken aan kleding en lichaam een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klachten van klager te beoordelen.

4. Standpunt van klager

XXXX is een van de medewerkers Zorg & Veiligheid op de afdeling BIZ. XXXX heeft op 27 of 28 juli volgens klager diens onderbroek naar beneden getrokken in de separeerruimte. XXXX heeft klager naakt gefouilleerd om te kijken of klager geen smokkelwaar bij zich had. XXXX dacht dat klager sigaretten in zijn onderbroek had, terwijl klager duidelijk aangaf dat dit niet het geval was. Ook heeft XXXX klager beetgepakt bij de dijen waar hij klager niet behoefde aan te raken. Ook heeft XXXX in de separeerruimte hardhandig de rechterarm van klager dichtgeknepen op een gevoelige punt. Klager heeft er nog last van.

Ook mocht klager niet helemaal ontbloot zijn bij het fouilleren, maar in gedeeltes. Dus eerst bovengedeelte, waarbij ondergedeelte nog niet ontkleed is en daarna onderkant, waarbij bovengedeelte niet ontkleed is. Klager stond volledig naakt voor een grote groep begeleiders/verpleegkundigen. Dit was niet fijn, aangezien klager een verleden heeft met misbruik.

Klager wil een schadevergoeding van €400,=, aangezien hij geen art. 8:14 formulier heeft gekregen.

5. Standpunt verweerster

Verweerster meent dat de klacht zich richt op de beslissing van 27 juli 2023 op grond van artikel 8.7, 8.9 en 8.14. Wvvgz.

Klager geeft in zijn klacht aan dat hij het niet eens is met de wijze waarop op 27 juli 2023 de separatie heeft plaatsgevonden. Klager geeft aan dat hij naakt gefouilleerd is na een verdenking van het bezit van smokkelwaar, nadat klager gesepareerd was. Daarnaast zou klager door de medewerker in de separeerruimte hardhandig in zijn rechterarm zijn geknepen op een gevoelige punt, waarvan klager nog altijd last zegt te hebben.

Klager is sinds 20 juli 2023 opgenomen in de afdeling BIZ binnen De Woenselse Poort. Beveiligde psychiatrische zorg werd noodzakelijk geacht omdat klager op de HIC meermaals succesvolle vluchtpogingen ondernam waardoor de (dwang-) behandeling steeds werd onderbroken met verdere maatschappelijke teloorgang en overlast tot gevolg.

Klager is gediagnosticeerd met psychoses en een oppositionele gedragsstoornis, disharmonisch intelligentieprofiel en middelenmisbruik. Klager is in het verleden eenmaal gedwongen opgenomen met een Inbewaringstelling. Daarnaast heeft hij tot december 2019 verplichte jeugdzorg gehad. Dat zorgtraject werd beëindigd vanwege een faillissement. Nadien is voor zover verweerster bekend geen nazorg gestart en is klager bij ouders in gaan wonen. Daar is het geëscaleerd. Sindsdien is klager in behandeling bij FACT-Jeugd.

Op de HIC werd fors agressief en oppositioneel gedrag gezien, dat zich uitte in uitschelden, spugen, vernielen van materiaal en maatschappelijke overlast. Tevens dreigde klager zichzelf te beschadigen en van het leven te beroven, waarmee hij de beperkingen die hem werden opgelegd hoopte te doorbreken.

In de aanloop naar de separatie op 27 juli 2023 is waargenomen dat klager in de ochtend ogenschijnlijk ontspannen aanwezig was. In de middag sluit klager aan bij beeldende therapie, ook dit lijkt ontspannen te lopen. Hierna is klager naar zijn kamer gegaan. Vervolgens hoort de begeleiding van afdeling BIZ een luid gebonk van uit de kamer van klager komen en vlak daarna geschreeuw en glasgerinkel. Door de begeleiding wordt door

het luikje in de slaapkamerdeur waargenomen dat klager met een stoel zijn slaapkamerraam kapotslaat. Klager gooit ook met zijn prullenbak. Er is gepoogd contact met klager te maken maar klager geeft steeds het antwoord “ik hoor je niet, noise cancelling”.

Omdat de veiligheid voor zowel klager als personeel en medepatiënten in het geding waren, is klager door de begeleiding direct gesepareerd. De tussenkomst van de zorgverantwoordelijke kon niet afgewacht worden alvorens de separatie in te zetten.

Om klager over te brengen naar de separeerruimte wordt klager door medewerker Zorg en Veiligheid volgens de VIC1 methode vastgepakt. Eenmaal in de separeerruimte kleedt klager zichzelf al uit totdat hij naakt is.

In tegenstelling tot wat klager in het klaagschrift beschrijft heeft geen onderzoek aan kleding of lichaam plaatsgevonden omdat klager zichzelf al ontkleedde.

Vanuit de separeerruimte schreeuwt klager nog dat hij mensen de keel door gaat snijden en dat er mensen kapot gemaakt zullen worden door hem.

De afdelingspsychiater is na dit incident op de hoogte gesteld en heeft klager opgezocht in de separeerruimte. Klager was op dat moment al rustiger in contact waarna de beslissing genomen kon worden dat klager kon worden overgeplaatst naar een gesloten kamer. De afdelingspsychiater heeft een beslisbrief artikel-8.9-Wvggz aangemaakt die is overhandigd aan klager.

Aangezien in de ogen van de medewerkers die bij de separatie van klager aanwezig waren geen sprake is geweest van onderzoek aan kleding of lichaam is er geen 8:14-Wvggz-besluitbrief opgesteld en is dit niet meegenomen in de 8:9-Wvggz-besluitbrief.

Verweerster is dan ook van mening dat klager klaagt over iets dat niet heeft plaatsgevonden.

Verweerster verzoekt de klachtencommissie om de klacht ongegrond te verklaren.

6. De beoordeling van de klacht

De Rechtbank Oost Brabant heeft op 11 juli 2023 een zorgmachtiging verleend ten aanzien van klaagster. De duur van de zorgmachtiging is tot en met 11 januari 2024.

De rechtbank achtte onder meer de volgende vormen van verplichte zorg noodzakelijk om het ernstig nadeel af te wenden:

- beperken van bewegingsvrijheid;
- insluiten;
- uitoefenen van toezicht op betrokkene;
- onderzoek aan kleding of lichaam.

Dat betekent dat zowel een onderzoek aan lichaam en kleding als het insluiten in een separeerruimte als verplichte zorg aan klager kon worden verleend.

Door verweerster is naar voren gebracht dat op 27 juli 2023 geen beslissing is genomen om klager te onderzoeken aan lichaam en kleding. Dat is ook de reden waarom aan klager geen beslisbrief ter zake is uitgereikt.

De klachtencommissie heeft niet kunnen vaststellen dat uit de overgelegde rapportage over de gang van zaken op 27 juli 2023 blijkt dat klager is aangezegd dat hij aan lichaam en kleding zou worden onderzocht. Verweerster heeft bij de mondelinge behandeling van de klacht aangegeven dat het bezit van rookwaren weliswaar niet is toegestaan, maar dat dat geen reden is om een patiënt te onderzoeken aan lichaam of kleding. Het is wel zo dat bij aanvang van een separatie wordt gecontroleerd of de patiënt zaken bij zich heeft waarmee een gevaarlijke situatie kan worden veroorzaakt. Zo wordt bijvoorbeeld gevraagd of de patiënt een aansteker bij zich heeft waarmee brand zou kunnen worden gesticht in de separeerruimte.

In de ogen van de klachtencommissie kan de controle op de aanwezigheid van voorwerpen waarmee een gevaarlijke situatie kan worden veroorzaakt in een separeerruimte niet gezien worden als een veiligheidsonderzoek als bedoeld in artikel 8:14 lid 1 Wvvgz. Voor een dergelijk veiligheidsonderzoek moet immers een gegronnd vermoeden bestaan dat de patiënt voorwerpen in bezit mag hebben of die een aanzienlijk risico op ernstige schade veroorzaken, ter voorkoming van een noodsituatie. Bij de controle voorafgaand aan een separatie is het gegronde vermoeden dat de patiënt voorwerpen in bezit heeft die een aanzienlijk risico op ernstige schade veroorzaken, ter voorkoming van een noodsituatie niet aanwezig. Het onderzoek is er op gericht om, zonder enig vermoeden dat het zo is, uit te sluiten dat de patiënt voorwerpen mee de separeerruimte in neemt waarmee een gevaarlijke situatie kan worden veroorzaakt.

De klachtencommissie is daarom van oordeel dat het verwijt dat aan klager geen beslisbrief op grond van artikel 8:14 Wvvgz is uitgereikt onterecht is.

De klacht van klager richt zich specifiek op de omstandigheid dat hij ten overstaan van meerdere personeelsleden van de afdeling BIZ ontkleed zou zijn. De klachtencommissie heeft in de overgelegde rapportage van 27 juli 2023 over de gang van zaken bij de separatie van klager het volgende gelezen: “Collega's zijn naar binnen gestapt, benoemd hem vast te pakken en gevraagd of hij mee ging lopen. Dhr. werkt mee, wel verbaal verzet. In de separeer kleedt dhr. zichzelf al uit, doet uitspraken zoals "hier, kijk, hier zit m'n lul". Dhr. zit in het geel.”

Door verweerster is bij de mondelinge behandeling van de klacht aangegeven dat met geel separeerkleding wordt bedoeld.

De klachtencommissie moet vaststellen dat uit de rapportage een andere gang van zaken blijkt dan hij in zijn klaagschrift aangeeft.

De klachtencommissie heeft zich steeds op het standpunt gesteld dat voor haar de beschrijvingen in een rapportage leidend zijn om vast te stellen wat op enig moment de gang van zaken is geweest bij de behandeling en begeleiding van een klager. Een klager zal dan aannemelijk moeten maken dat hetgeen vermeld is in de rapportage onjuist of onvolledig is. De klachtencommissie meent dat de omstandigheid dat klager zichzelf al uitkleedde kennelijk als een zodanig bijzondere omstandigheid was dat die expliciet in de rapportage van 27 juli 2023 moest worden vermeld. In dat licht meent de klachtencommissie dat de gang van zaken zoals klager die schetst zeker ook in de rapportage zou zijn vermeld, omdat die ook afwijkt van hoe het gebruikelijk gaat bij een separatie.

Dat brengt de klachtencommissie tot het oordeel dat klager op 27 juli 2023 niet is onderzocht aan kleding en lichaam en ook dat klager niet door medewerkers van de afdeling BIZ op een ontoelaatbare manier is ontkleed, maar dat klager zichzelf al had ontkleed waardoor hij naakt tegenover de medewerkers kwam te staan.

De klachtencommissie acht de klacht ongegrond.

7. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over de beslissing van 27 juli 2023 om klager te onderzoeken aan lichaam en kleding, waarbij hij volledig ontkleed tegenover een aantal medewerkers van de afdeling BIZ kwam te staan; **ongegrond**.

8. Schadevergoeding

Klager heeft de klachtencommissie verzocht om hem een schadevergoeding van €400,= toe te kennen. Omdat de klacht ongegrond is wijst de klachtencommissie klager dit verzoek om schadevergoeding af.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 22 augustus 2023 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. XXXX, voorzitter, en de leden de heer XXXX, psychiater, en mevrouw XXXX.